

dao
www.dao.as
Kontakt 44 51 73 37

Assisi-Kredsen
Marianne Plum
Teglværksgade 3, 1.th.
DK-2100 København

BESTYRELSEN

Gunnar Bach Pedersen,
formand
Bjerggården 20, 4.tv.,
2635 Ishøj
tlf 23 60 82 70
gbp@assisi-kredsen.dk

Marianne Plum, sekretær
Teglværksgade 3, 1.th.,
2100 Kbh Ø
tlf 20 28 25 03
plum@assisi-kredsen.dk

Mette Holm, kasserer
Bakkeglimt 11, 7100 Vejle
tlf 51 27 28 07
mette-holm@mail.dk
Bankkonto:
reg. nr. 5361
konto nr. 0262776

Susanne Gram Larsen
Mathilde Parken 5, st.th.,
3400 Hillerød
tlf. 20 64 00 46
sglarsen@mail.dk

Eva Rungwald
Løvevej 10,
2610 Rødovre
tlf. 36 41 33 96
ditrung@privat.dk

Johan Petersen
Kulsviervej 95 B,
2800 Lyngby
tlf 28 71 94 15
johanaapetersen@gmail.com

Ellen Gylling
J.C. Christensensgade 3, 1.th.
2300 Kbh S
tlf. 24 23 84 90
ellenmargrethegylling
@gmail.com

Hans Jensen
Stævnen 103,
3070 Snekkersten
tlf. 25 72 41 41
hansjensen731@gmail.com

Karl Junker Fogh
Næstvedgade 15, 3.tv.
2100 Kbh. Ø

NYT FRA ASSISI-KREDSSEN

redigeres af

Marianne Plum (ansv.) og Gunnar Bach Pedersen

Assisi-Kredsen på Internet: www.assisi-kredsen.dk
Søg på Facebook efter: Assisi-Kredsen

Nyt fra ASSISI-KREDSSEN

December 2024

nr. 116

I anledning af kredsens jubilæum viser vi her et billede fra det daværende Nordisk Økumenisk Center i Assisi, som var vores "hjem" inden vi flyttede op til Alcantarine-søstrene.

INDHOLD:

ASSISI-KREDS DATOER

Julehilsen	side 3
Kredsen 50 år	side 4
Frans og plovokserne	side 5
Johs. Jørgensen og Frans	side 8
Kredsen oprettet 1974	side 13
Kredsens nu- og fremtid	side 13
Jubilæumssang	side 16
Beretning fra Løgumklostertur	side 17
Bestyrelsen	bagsiden

- ◆ 22. februar 2025
Årsmøde
Generalforsamling og foredrag om Frans af Assisi ved Lene Højholt
- ◆ 15. - 23. maj 2025
Assisi-rejse
Program og tilmelding på www.assisi-kredsen.dk/rejse
- ◆ 22. november 2025
Efterårsmøde

Kontingent!

Vi har i forbindelse med sidste blad sendt påmindelse om kontingent til restanter. Nogle mangler endnu at betale.

Hvis Assisi-Kredsen har registreret jeres mailadresse, vil I til enhver tid kunne kontrollere, om I har betalt, på

www.assisi-kredsen.dk/kontingent

Kontingentet er 150 kr. for enkeltmedlemmer og 225 kr. for par.

Kontingentet indbetales til konto 5361 - 0262776

Og for alle medlemmer gælder det, at der nu begynder et nyt år, hvor der også skal betales kontingent. På sidste årsmøde vedtog vi en kontingentforhøjelse, således at det fremover er 200 kr. for enkeltmedlemmer og 300 kr. for par fra 2025.

Betal nu - inden du glemmer det. Og lad os ses til årsmødet d. 22. februar. Det ville være dejligt at være lige så mange som til jubilæet.

blev indtaget i Døstrup Kirke i sideskibet, hvor der var borde og stole. God udnyttelse af kirken.

Det var en virkelig dejlig dag i Brorsons fodspor. Stor tak til Kirsten og Erling for grundig indføring i Brorsons liv og levned.

Lørdag aften blev til en hyggelig sangaften i dagligstuen. Højskolesangbogen blev flittigt brugt.

Søndag var vores sidste dag. Vi deltog i gudstjenesten i Klosterkirken. Det var en god gudstjeneste med barnedåb og en masse børn i alle aldre deltog. Kirken var godt fyldt op.

Efter frokosten gik turen hjemad mod København for os 8. Vi sagde farvel til de 4 jyder og ønskede dem god hjemtur.

På vejen til København gjorde vi holdt ved Blommenslyst Kro ved Odense. Her fik vi kaffe og gammeldags æblekage. En god afslutning på dejlige dage med mange oplevelser.

Tak til jer, der tog med i Brorsons fodspor. Og tak til Lyngby Turistfart som lagde bus (minibus) og chauffør Kjeld til.

Marianne

Salmerne

Som ingen anden i dansk digtning har Brorson sat ord på sjælens kampe, fryd og fred. Brorson vil have os til at tage temperaturen på vores sjæl og se, at vi ikke har noget at prale af over for hverken Gud eller mennesker. Han udgav løbende salmebøger, som i 1739 blev udgivet i den omfangsrige salmesamling *TROENS RARE KLENODIE*.

Salmer som "Mit hjerte altid vanker", "Her vil ties, her vil bies", "Den store hvide flok vi se", "Her kommer Jesus dine små", "Jeg går i fare hvor jeg går" samt "Op, al den ting, som Gud har gjort" og "Den yndigste rose er funden" er blevet sunget gennem generationer og er den dag i dag med til at give troen billeder og fylde.

Om Løgumkloster

Navnet "Løgumkloster" dukker tit op i historien. Selv om munkelivet sluttede med Reformationen i 1500 tallet, fortsætter kirkelivet i evangelisk – luthersk udgave i Løgumkloster.

Omkring 1170 ankom en flok cisterciensermunke til Løgum, og op gennem middelalderen voksede byen Løgumkloster op.

Løgumkloster Kirke blev bygget i perioden 1225-1325. Af klostrets oprindelige 4 fløje er i dag kun østfløjen (Kapitelsal og Dormitorium) og nordfløjen (kirke) tilbage. Kirken kaldes i dag et "UNDERVÆRK I RØDBRÆNDTTEGL", en harmonisk enhed i form og ånd.

Klosteret blev nedlagt 1548 som kloster efter Reformationen.

salmebog. Pietismen lagde op til, at man skulle omvende sig og bekende sine synder over for Gud og derefter leve sit liv i fromhed. Det er ikke nok at være døbt – man må genfødes i et troens liv. Et liv, der både er fromt indadtil, men

også udadtil med hjælp til de fattige og støtte til mission. I Tønder var den ledende præst Johann Hermann Schrader, der havde været lærer for arveprinsesse Charlotte Amalie. Han havde gode forbindelser til hoffet. Han fremkaldte en betydelig vækkelse i byen, der blandt andet resulterede i oprettelse af et vajsenhus. Han ønskede også, at den vækkelse skulle udbredes til de dansktalende beboere i Tønder landsogn og de mange karle og piger herfra, der tjente i byen. I de følgende år udgav Brorson hele 11 salmehefter, der går under betegnelsen *Tønder – hæfterne*. I 1739 blev disse samlet i salmebogen *Troens Rare Klenodie (Tønder-Salmebogen)*. Bogen var en pendant til Schraders tysksprogede salmebog.

Så var det frokosttid, og vi gik over i Brorsons Hus, menighedshuset til kirken. Her fik vi dejlige madpakker, som var smurt hjemme fra Refugiet.

På vej videre mod Ribe passerede vi Det Emmerske Bedehus, som fra 1730 til 2012 var kirke for Tønder Landsogn.

Brorson holdt bedetimer der hver søndag

og vandt mange nye tilhængere for pietismen. I dag er der efterskole på stedet.

Ribe

Brorson blev i 1737 udnævnt til stiftsprovst og flyttede til Ribe. Han blev i 1741 biskop og ordineret i Domkirken af sin bror, der var biskop i Aalborg. Vi så Domkirken på egen hånd. Carl Henning Petersen udsmykning af koret er der mange meninger om. Jeg tror, de fleste mennesker kommer til at tænke på Smølferne. Men Domkirken er bestemt er besøg værd.

Udenfor så vi den flotte statue af Ansgar, som Hein Heinsen har lavet. Den er ca. 5 m høj, og viser både kristendommen og den gamle gudetro. Ansgar står med en Odin-maske i den ene hånd og velsigner med den anden. Ansigtet er ikke særlig smukt, men det er fødderne derimod.

I 1743 købte Brorson Taarnborg, som blev bispegård i byen og her levede han til sin død 3. juni 1764. Der er i Domkirken et mindesmærke til markering af 200-året for hans fødsel, samt et portræt af ham malet af Hörner fra 1756. Vi kom forbi Taarnborg, men var ikke inde.

Udenfor så vi en statue af Hans Edvard Nørregaard-Nielsen, som var æresborger i Ribe, ligeledes udført af Hein Heinsen

Så gik turen tilbage mod Løgumkloster. Eftermiddagskaffen nærmede sig. Den

Julehilsen

Kære medlemmer af Assisi-Kredsen!

Så når vi enden på Assisi-Kredsens første 50 år. Det var dejligt at se mange af jer til markeringen d. 23. november.

Og også at kredsen fortsætter - forhåbentligt i mange år fremad: næste rejse bliver 15. - 23. maj. Efterårsrejse bliver der ikke i 2025 - men der er gode forhåbninger om, at vi også kan genoptage dem fra 2026.

Og den ganske verden ønskes en glædelig jul og et godt nytår, med bøn og håb om, at julebuddet om fred på jorden må ramme de magthavere, som i så høj grad i denne tid griber til krig og vold. Gud give fred i hjerterne og fred i verden.

*Fred og alt godt!
Gunnar Bach Pedersen
formand*

ASSISI-KREDSEN 50 ÅR

Assisi-Kredsens 50 års jubilæum præger selvfølgelig dette nummer. Ca. 60 af medlemmerne var mødt op til markeringen af det d. 23. november i Vejleå Kirke.

Efter gudstjeneste og spising havde vi valgt at skildre kredsens gennem fire små foredrag. De tre af dem, kan læses på de følgende sider.

Det skulle selvfølgelig først handle om Frans. Erik Strid havde valgt at gøre dette i forbindelse med en temmelig ukendt legende om Frans: Frans og plovokserne.

Det næste handlede om den mand, som fremfor nogen har gjort Frans kendt i Danmark - igen - for før reformationen var der jo franciskanerkloster i næsten alle danske købstæder. Her blev vi kyndigt indført i Johs. Jørgensens betydning af Stig Holsting, som i mange år var formand for Johannes Jørgensen Selskabet.

Johan Petersen, som har været engageret i kredsens fra begyndelsen, fortalte om det engagement, som prægede årene efter 1968, og som også hos mange skabte interesse for den hellige Frans, bl.a. i forbindelse med en økumeniske rejse til Assisi i 1971. I 1974 blev så Assisi-Kredsens stiftet. Dette foredrag havde han kun i håndskrift, så vi må give afkald på det i dette blad, hvis vi skal nå at få det ud inden jul. Men forhåbentligt kan vi bringe det i et senere nummer.

Formanden sluttede rækken af indlæg med nogle tanker om kredsens senere historie og fremtid.

Fejringen af jubilæet sluttede i kirken med en smuk koncert med gregoriansk musik.

Dette er *ikke* kredsens første bestyrelse, men sådan som den så ud ved 10-års jubilæet i 1984, Fra venstre er det Jan Torp (kasserer), Inger Petersen, Ruth Lund Jensen (sekretær), og bagved: Knud Nørholm (formand), Suzanne Scavenius, ?, ?

WEEKENDTUR TIL LØGUMKLOSTER

27. - 29. SEPTEMBER 2024

Af *Marianne Plum*

En lille gruppe på 8 forventningsfulde Assisi-Kreds medlemmer var mødt op ved Enghave Kirke parate til et par spændende dage i Sønderjylland i Brorsons fodspor

Fredericia var første mål, hvor yderligere 4 deltagere mødte os. Her skulle vi besøge Den reformerte Kirke. Vi blev mødt af Sabine Hoffmeister, præst ved kirken, Sabine fortalte levende om Den reformerte Kirkes historie op gennem tiderne. Vi skulle spise vores medbragte frokost i menighedslokalet. Gunnar havde sørget for drikkevarerne..

Så gik turen videre til Løgumkloster refugium, hvor kaffen ventede på os. Gunnar lavede en kort rundtur, men p.gr. af vejret blev det mest til kirken og omkring kirken. Første fælles punkt var at gå over til aftensangen i Klosterkirken. En dejlig måde at falde til ro på. Det er lokalfolk der har andagten.

Så ventede en god middag og efterfølgende samvær i dagligstuen, Her fortalte Gunnar om Brorson, som jo var morgendagens program. Så var vi godt forberedt og kunne glæde os til næste dag og til at møde guiderne, Kirsten og Erling.

Lørdag morgen startede med morgensang i Kapitelsalen. Navnet stammer fra munkenes tid. Hver morgen samledes munke i dette rum for at få læst et kapitel af klosterreglerne. Heraf navnet Kapitelsal.

Vi skulle på langfart i dag. Vi skulle, som nævnt, i Brorsons fodspor. Erling og

Kirsten Bjerrum-Petersen var vores guider. I bussen fortalte de om Brorsons liv. Hans Adolph Brorsons historie er tæt knyttet til Sydvestjylland og Slesvig, hvor han voksede op og siden virkede som lærer, præst og til sidst biskop.

Randerup

Vi startede i Randerup Kirke Her hørte vi om Brorsons start på præstegerningen og, om hans opvækst Han blev født 20. juni 1694 i Randerup, hvor hans far var præst. Det var en lang vej til præsteembedet. Brorson var præst der 1722-29. Han efterfulgte sin far, som havde været præst der. Også hans 2 brødre havde været præster i Randerup.

Fra Randerup gik turen videre mod Tønder.

Tønder

Her blev Brorson ansat som dansk præst og tredje præst fra 1729 til 1737.. Pietismen fyldte stadig meget, og han havde tanker om at samle en pietistisk

Vort hjertes pilgrimsdrømme

Festsang til Assisi-Kredsens 50-års jubilæum

♪♪♪ Den blå anemone ♪♪♪

Tilegnet Frederik Hjerrild

1. For fem årtier siden
fik vi en skat, vi har så kær,
et ægte barn af tiden,
som har bevist sit værd.
Assisi-Kredsen blev et navn
og mange til velsignet gavn!
En lysende lanterne –
en økumenisk stjerne,
som vinker os i havn.

2. Frans af Assisi fryder
sig med serafisk overskud
ved vore pilgrimsdyder,
der går rent ind hos Gud!
Ja, vi har vandret langt og vidt
på kristne fødder skridt for skridt.
En troens karavane
på håbets hjemmebane,
hvor hjertet slår så frit.

3. Mon ikke Clara glædes
og smiler kærligt til os ned,
imens vi sammenkædes
med himlens fryd og fred!
Clarisserne i bøn og sang
og underskønne hymners klang.
Barmhjertighedens toner,
som kærligheden kroner
med korsets vingefang.

4. Og i vort danske rige
har vi en digter vis og stor,
en ener, uden lige.
En fremmed på vor jord –
Johannes Jørgensen, med hvem
vi priser Frans og Betlehem
med stjernen over stalden

og Jesusbarnets kalden
fra julekrybbens hjem!

5. Forbundne kan vi sammen
lovprise denne højtidsdag
og ydmygt juble Amen!
til Herrens velbehag.
Assisi-Kredsen blomstre må
fra år til år og opfyldt få
vort hjertes pilgrimsdrømme
og lifligt overstrømme
mer, end vi kan forstå.

6. Vor dyrebare verden,
som skæbnsvangert er i skred;
hvor ondskab føder smerten
i grænseløs fortræd –
der vidner Frans om sandheds Gud,
om Jesus Kristus og hans bud!
Vor Frelser, som er livet
og vejen, vi får givet
ved nådens gennembrud.

7. Ja, lad os ufortøvet
besynge sjælens pilgrimsgang,
er hjertet end bedrøvet
og troens vandring lang!
Guds milde forsyn svækkes ej;
det leder os ad nådens vej,
hvor håbet ikke viger,
men styrkes og beriger
vor pilgrimsvandringsvej!

Hans Jensen
23. november 2024

FRANS FRA ASSISI OG PLOV-OKSERNE

Af Erik Strid

Assisi-kredsens efterårsmøde
23. nov. 2024

(Omridsene i Frans fra Assisis historie
kender denne forsamling lige så godt som
jeg – og årstallene.

Jeg kunne så at give en historisk-kritisk
genfortælling af disse omrids, altså prøve
at svare på, hvad Frans virkelig ville – i
forhold til alle fortællingerne om ham, det
som jeg ville kalde ”det franciskanske
spørgsmål”. Det kan ikke gøres på et
kvarter. I kan jo prøve at læse min bog –
tilsat et godt drys salt og peber.

Her vil jeg blot læse en enkelt fortælling,
og tilføje et par understregninger.

I må nøjes med min oversættelse, der
findes mig bekendt ikke andre.)

*Assisi-Compilationen. 61, sml. Thomas
af Celanos 2. levnedbeskrivelse. 190*

Broder Johannes og plovokserne.

En dag, den salige Frans kom til en kirke
under Assisi, gav han sig til at feje gulv i
den.

Det rygtedes snart i landsbyen, især fordi
folk dér meget gerne ville se og høre
ham, og da det kom en mand ved navn

Johannes – en utrolig enfoldig mand – for
øre, mens han gik og pløjede på en mark,
han havde i nærheden af kirken – så gik
han straks hen, hvor Frans gik og fejede,
og sagde til ham: ”Broder, giv mig ko-
sten! Jeg vil gerne hjælpe dig!” Han fik
kosten af Frans og fejede så det, der
manglede.

Da de så havde sat sig, sagde han til den
salige Frans: ”Broder, jeg har længe ge-
rne villet tjene Gud, og det især efter at jeg
har hørt rygter om dig og dine brødre,
men jeg vidste ikke, hvordan jeg kunne
komme i nærheden af dig. Men nu hvor
det har behaget Gud at lade mig møde
dig, er jeg parat til at gøre alt, hvad du vil
have!”

Ved at se, hvor ivrig han var, glædede
den salige Frans sig i Herren – især fordi
han dengang ikke havde ret mange brø-
dre, og fordi manden på grund af sin rene
iver forekom ham at måtte være en god
ordensbroder, så han sagde til ham:
”Broder, hvis du vil være med i vores liv
og fællesskab, så må du skille dig af med
alt hvad der er dit og alt, hvad du ejer,
uden at vække anstød, og give det til de
fattige, så du følger det evangeliske råd,
for det har de af mine brødre, som kunne
det, gjort.”

Så snart manden hørte det, gik han ud på
marken, hvor han havde ladet okserne stå,
og spændte dem fra, og én af dem tog han
med hen til den salige Frans og sagde til
ham: ”Broder, i rigtig mange år har jeg
tjent min far og alle i vores hus. Lad os
sige, at det her er en lille del af min arv,

Pløjning med okser - svensk helleristning

og jeg vil tage den okse som min arvelod, og give den til de fattige, eftersom du synes, det er det rigtigste i forhold til Gud.”

Men da hans forældre og søskende, som stadig var små, så, at han ville forlade dem, begyndte de og alle i huset at græde så hjerteskræende og klage så højlydt, at den salige Frans blev rørt til medynk over det, især fordi familien var stor og uden midler.

Så sagde den salige Frans til dem: ”Tag og lav noget mad og dæk bord, så vi alle kan spise sammen, og hold op med at klage – jeg skal nok gøre jer glade!” Straks lavede de mad og spiste sammen med stor glæde. Efter måltidet sagde den salige Frans til dem: ”Jeres søn dér vil tjene Gud, og det skal I ikke være kedede af, men I skal glæde jer over det – og det ikke bare i forhold til Gud, men også i forhold til verden vil det blive regnet jer til ære, og til fordel for sjæl og legeme, for Gud får ære af jeres kød og blod, og alle vores brødre vil blive jeres sønner og brødre. Og eftersom han er Guds skabning og vil tjene sin Skaber – og at tjene Ham er at være herre – så hverken kan eller må jeg give ham tilbage til jer. Men

for at I skal få og have en varig trøst, vil jeg, at han skal skille sig af med den okse ved at overlade den til jer, som jo er fattige! Selvom den egentlig ifølge det hellige evangelium skulle gives til andre fattige.

Alle blev trøstede ved den salige Frans’ ord og blev meget, meget glade, fordi oxen blev givet tilbage til dem, fordi de jo var fattige.

Og eftersom den salige Frans i så høj grad elskede og var lykkelig over den rene og hellige enfold – hos sig selv og hos andre – ikklædte han straks den unge mand ordensdragten og regnede ham for sin kammerat. Hans enfoldighed var nemlig så stor, at han gjorde det til sin regel altid at gøre alt det, den salige Frans gjorde.

Sagkommentar

Det foregår i begyndelsen af Frans’ virke, og i nærheden af Assisi. Før eller samtidigt med at han og hans kammerater reparerede på faldefærdige kirker i Assisis opland. Det hører med til historien, at efter bruddet med faderen forlod Frans byen. Udenfor lå *il contadino* med *borghi*, små landsbyer i ly af en ridderborg. Og rundt omkring på markerne lå *le ville*, som i middelalderen var bondelandsbyerne. Der boede de fattige fæstebønder, lige lidt over fattigdomsgrænsen. Hvis der var en kirke, var den fattig og forsømt, og dens præst lige så foragtet som sin menighed. Familien her har været en husmandsfamilie. Jorden har ikke været deres egen, den kan sågar have tilhørt Frans’ far, eller måske biskoppen eller benediktinerne. En plov og et okseforspand har været hele deres eksistensgrundlag. Og man kan ikke pløje med kun én okse.

I historien, og omkring den, er der nogle NØGLEORD om det, det der gør Frans til noget særligt, noget vigtigt, også, eller især, i dag.

Alligevel har vi – det ved I, som har fulgt med i kredsens liv – talt meget om, at lukke og slukke efter de 50 år. Det var vanskeligt at finde afløsere til at fortsætte rejseaktiviteterne. Og uden dem ville der ikke rigtigt blive nogen fremtid på lang sigt – det er primært gennem rejserne, der kommer nye medlemmer – det er gennem besøg i den smukke lilleby og gennem besøget på og fortællingen om Frans-stederne, at inspirationen fra Frans først møder de fleste medlemmer.

Og var vi egentligt ikke blevet overflødige? Der er nu – som nævnt – mange andre muligheder for at komme til Assisi og møde inspirationen fra Frans. Vi havde næsten valgt at lukke, da to ting gjorde, at vi skiftede mening. To ting – en vellykket og en mislykket. Den vellykkede var, at der viste sig mulighed for at fortsætte rejserne – foreløbigt om foråret. Pater Tomislav og Ellen Gylling er i god gang med at planlægge en forårsrejse – til stor glæde: der er på nuværende tidspunkt 20 tilmeldte til

Og så den mislykkede sag! Vi blev præsenteret for muligheden for at købe Johs. Jørgensens hus i Assisi – og vi engagerede os deri sammen med Johs. Jørgensen Selskabet. Men vi var tilsyneladende ikke dygtige nok, og ganske særligt ikke hurtige nok. Sælgerne tabte tålmodigheden og solgte huset til anden side. Så det eneste, vi fik ud af det, var, at nogle få af os fik lejlighed til at se huset indvendigt.

Det mislykkede køb var selvfølgelig en skuffelse, men skal jeg være helt ærlig, nok også lidt af en lettelse. For havde vi i virkeligheden kræfterne og ressourcerne til at drive huset og få til økonomisk at gå rundt?

Men de to sager, den vellykkede og den mislykkede gav ny energi, vi besluttede at fortsætte – også udover 50-årsfesten i dag. Om det så bliver til 50 år mere, det ved jeg ikke – men så længe der er interesserede og engagerede, der vil bære med, så fortsætter vi. I de kommende år bliver der brug for nye, vi i bestyrelsen er jo ikke årsunger mere. Vi må se, hvor længe kredsen fortsat har livskraft. Det bliver jo nok ikke i 800 år – som de jubilerer, der i disse år kan fejres omkring Frans – i år 800 år for hans stigmatisering, næste år for solsangen og om to år for hans død.

Men tak til alle jer som har været med i en række af de 50 år – tak til dem, der har båret med og som vil gøre det fremover.

Fred og alt godt!

Til jer medlemmer og til Assisi-Kredsen.

rejserne sammen med Susanne Gram Larsen.

Jeg kan altså fortælle om det, man kunne kalde en mellempriode – fra dengang grundlæggerne begyndte at trække sig tilbage fra opgaverne til nu, hvor rejsetilrettelæggelsen endnu engang overgår til andre.

Og sådan en fortsætterperiode er jo egentlig ikke nær så interessant som grundlæggelsen – det er jo, når man grundlægger noget nyt, at linjerne for arbejdet lægges. Og i den periode, hvor jeg indtil videre har været med, så har vi jo egentlig ikke haft de store revolutioner eller radikale ændringer af det, som blev påbegyndt for 50 år siden. For mig at se, så har der været en videreførelse af de oprindelige visioner. Og på den måde har jeg jo egentlig ikke så forfærdeligt meget nyt og interessant at berette. Vi har hørt om kredsens første tid, og det er jo ikke så spændende at stå her og sige, at vi bare har forsøgt at lave det samme.

Der er ikke så opsigtsvækkende ting at berette. Det har jo i høj grad været ”the same procedure as last year” – dette ikke sagt med beklagelse, det har været uma-gen værd at fortsætte det, som de indså for 50 år siden. Skal jeg bare nævne en enkelt ting, som jeg har været med til at iværksætte, så er det vores lille blad, hvis første nummer udkom i 1993 – og som er den primære kontakt til medlemmerne. I årene før udsendte sekretæren efter behov nyhedsbreve og rejseprogrammer.

Vi har også udvidet traditionen om ture og weekendophold på hjemlig grund. Vi har bl.a. besøgt Vadstena og Maribo. Men det er efterhånden blevet umuligt at lave sådanne ture af økonomiske grunde – det

oplevede vi bl.a. på efterårets weekendtur til Løgumkloster.

De oprindelige visioner var at udbrede kendskabet til Frans af Assisi på et økumenisk grundlag – at være et økumenisk fællesskab på græsrodsniveau – vi har satset på, at mennesker fra forskellige konfessioner skulle mødes. Kendskabet til Frans ville vi udbrede til rejsedeltagere og gennem vores halvårige møder. Et gennemgående træk i kredsens liv har været, at fælles gudstjeneste har været grundlæggende – vi har aldrig holdt møder eller været på rejse uden gudstjenester.

For 50 år siden var opdagelsen af Frans også udenfor katolske kredse noget nyt. Det var Assisi-Kredsen ene om. Vi brugte Johs. Jørgensens bog om Frans og hans Pilgrimsbogen som hjælp. Sidenhen er meget forandret – bøger om Frans er udkommet i lange baner. Andre arrangerer også Assisi-rejser på forskellige måder – der er andre rejsearrangører end os, både enkeltpersoner, menigheder og rejsebureauer. Den 800 år gamle broder Frans er blevet aktuel på en ny måde – hans verdensvendte fromhed, hans opfattelse af den skabte verden som familie og som vores ansvar, hans solidaritet med de små og fattige, hans protest mod at livets mening er at eje, hans livsstil som en stille protest mod en de store og kirkens stræben efter magt. Kristne og andre har på en ny måde hørt stemmen fra den lille broder fra Assisi i en nutid, hvor det aldrig har været tydeligere, at næsten og verden skal behandles med nænsomhed. De konsekvenser, som vores begær har for fremtiden med livsødelæggende klimakatastrofer, har gjort Frans eksempel mere aktuelt end nogensinde.

HAN SÅ – videbat...

Det kommer utroligt mange gange – han så deres fattigdom, hans enfoldighed, deres sorg osv.

Det han ser, rammer ham uden filtre. Det har mennesker aldrig været gode til. Vi ser hinanden gennem det filter, der hedder ”det vi vil se”. Eller afstandens filter. Regelrethedens filter.

HAN SKØNNEDE – discernibat.

Igen og igen understreges Frans’ skønsomhed – descretio.

HAN FØLTE MED – condolebat.

Hvordan de mennesker, han så, havde det – det gik lige ind i ham. Uden filtre. Med et ord, de ikke kendte dengang kalder vi det empati.

OG HAN HANDLEDE – facebat. Det er gennemgående, at Frans’ prædiken skilleres som ”efficax”, virksom.

Han ser, skønner – og handler. I ét hug. Uden betænkningstid – ”jeg skal gøre jer glade”. Uden andre hensyn end hensynet til dem han stod over for. Det har vi heller aldrig være gode til. Vi overvejer, systematiserer, bureaukratiserer, for ikke at sige finder undskyldninger. Det er nærmest det politik handler om. Uden nogen bremses. Uden hensyn til regelrethed og andres dom.

OG HAN TRØSTEDE – consolebat.

”Jeg skal nok gøre jer glade”. Og de blev glade.

OG HAN OMSLUTTEDE – som han lod sig omslutte – I GUDS KÆRLIGHED – amor di dio. Ordet bruges igen og igen – og handler om den inderste tvivl og tro, ligeså vel som de enkleste handlinger. Englens trøst og tiggerens bøn.

OG ENDNU ÉT: HAN UNDERVISTE I ENFOLDIGHED – han var majeutisk mester i simplicitas. Dvs. han undervist med sit provokerende eksempel.

Enfoldighed er et yndlingsord. Frans bruger det om sig selv. Han bruger det med begejstring om Johannes. Og det betyder absolut ikke: dum. At forstå tingene lige ud ad landevejen, og handle efter det.

FRANS’ BETYDNING I DAG?

Det enkleste er at sige, at i hvert fald pave Frans har forstået Frans fra Assisi. Hans to encyklikaer ”Laudato si!” om ansvaret for det skabte, og ”Fratelli tutti” om det globale sociale ansvar ikke bare citerer Solsangen og en af Frans’ formaninger, de udtrykker samme omsorg for natur og mennesker, som vi finder hos Frans – og de forholder sig til virkeligheden og udtrykker lydhørhed over for videnskabelige analyser.

Dertil kommer, at det allermest slående og aktuelle er det lokale sognearbejde, som franciskanere under provinsen ”Terra Santa” udfolder i Mellemøsten, et arbejde, som må være ekstremt vanskeligt i disse måneder.

Den hellige Frans af Assisi, Johannes Jørgensen, og danskerne

Af Stig Holsting

Studenten

Da den ganske unge Johannes Jørgensen i 1882 kom til København fra Svendborg for at studere, kom han snart ind i de radikale kredse med forbilleder som Georg Brandes og – især for hans eget vedkommende – den svenske forfatter August Strindberg, hvis billeder han efter eget udsagn havde stående på sit bord.

Disse to var eksponenter for en nihilistisk rationalisme og naturalisme som modvægt mod romantik og åndelighed. Det var de såkaldte kulturradikale før dette egentlig blev et begreb, som således havde fået greb i den unge student, der på den måde kom ind i den nye studentbevægelse – kaldet Studentersamfundet – som en reaktion mod den konservative Studenterforening.

Et aspekt ved denne rørelse var også et mere radikalt socialt syn på samfundet, hvor mennesket var tilværelsens midtpunkt blottet for al religiøs tænkesæt.

Således blev Johannes Jørgensen fuldt optaget af samfundsdebatten, der blev båret frem også indenfor kunsten, ikke mindst udtalt gennem den nyåbnede avis POLITIKEN, med Edvard Brandes som bannerfører. Herved kom hans livslange engagement i det humanistiske menneskesyn til udfoldelse. Livslangt blev det netop fordi han kunne finde en vis samklang med det sociale menneskesyn og den hellige Frans' kærlighed til de fattigste og udstødte.

Fra sit barndomshjem havde Johannes fået en dyb religiøs fornemmelse, som det nye liv i hovedstaden dog havde formået at trænge i baggrunden.

Hans hovedkulds engagement i den nye panteistiske naturfilosofi, hvor Friedrich Nietzsches ord "Intet er sandt – alt er tilladt" senere af ham fik tilføjelsen: "Når alt er tilladt, må det også være tilladt at tro på en Mening". Og således var der begyndt at røre sig noget nyt i den unges sind, en rørelse, som spores i hans tidlige digtning – og som han også betegner med et citat af digterkollegaen Helge Rohde, som "det sjælelige gennembrud". Samtidig blev Jørgensen eksponent for det litterære nybrud efter fransk forbillede – benævnt som symbolisme – en reaktion mod det naturalistiske menneskesyn, som han altså kortvarigt havde hyldet.

Assisi-Kredsen oprettes i 1974

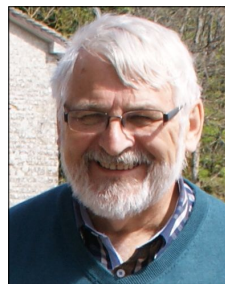

Johan Petersen fortalte om det store økumeniske engagement for 50 år siden. Mødet med det franciskanske, som bl.a. skete gennem en rejse til Assisi for at besøge Centro Ecumenico Nordico, hvis leder var den svenske franciskaner Agostino Lundin – men også gennem pater Max Mizzis besøg i Danmark. Dette gjorde, at en ræk-

ke engagerede mennesker nedsatte en arbejdsgruppe med henblik på en oprette Assisi-Kredsen bl.a. med det formål at støtte centret i Assisi. Dette skete også med inspiration fra det svenske Franciskus-sällskapet. Han nævnte en række af disse ildsjæle, af hvilke ikke mindst bør nævnes Ruth Lund Jensen, som blev sekretær, da Assisi-Kredsen blev formelt stiftet i 1974. Og fra første begyndelse arrangerede hun rejser for kredsens medlemmer til Assisi hvert år – i begyndelsen med base i det nordiske økumeniske center, og efter nogle år hos Alcantarine-søstrene, som vi stadig bor hos.

Assisi-Kredsen nu og fremover

Af Gunnar Bach Pedersen

Johan, som har været med fra Assisi-Kredsens første dag har fortalt om, hvordan og hvorfor kredsen blev oprettet. Jeg har i virkeligheden ligesom han været med fra før begyndelsen – vi var begge to med på den store påskerejse til Assisi i 1971.

Men jeg fulgte kredsen uden at være medlem. Jeg blev ikke så længe efter præst på Amager, og jeg syntes, at min store interesse for Frans og hans by skulle finde udtryk i forbindelse med min menighed – og mens jeg var der, så var jeg

med til at arrangere tre sognerejser til Assisi – med bistand til planlægningen fra Ruth Lund Jensen – kredsens daværende sekretær og rejsearrangør. Mit Frans-engagement var derfor også kendt i kredsen – og nogenlunde samtidig med, at jeg flyttede fra Filips Kirke til Enghave Kirke – det var i 1987 – blev jeg opfordret dels til at tage ansvar for Assisi-Kredsens forårsrejser dels til at stille op til bestyrelsen. Siden da har jeg været bestyrelsesmedlem og de seneste år formand – og har til og med forårsrejsen i år været med til at arrangere rejser – først alene, senere med gode medrejsledere, først Marianne Plum og siden Michael Plum – og siden er jeg også blevet blandet ind i efterårs-

ordensstiftere naturligvis ikke ukendt i forvejen for danskerne, hvor flere danske købstæder i middelalderen havde franciskanerklostre. I førsteudgaven af hans bog nævner han flere forfattere, som har skrevet om Frans. Mest fremhævet er hans samtidige, den franske forfatter Paul Sabatier, som udgav sit værk (*Vie de S. Francois d'Assise*) i 1894. Jørgensen forholder sig dog i en vis forstand kritisk til nogle af Sabatiers tolkninger, men da bogen aldrig er blevet oversat til dansk, er det er sikkert ikke mange danskere, der har stiftet bekendtskab med den.

Til sidst et lille træk, som måske mere end så mange litteraturhistoriske forklaringer kan illustrere Johannes Jørgensens andel i, at den hellige Frans blev kendt blandt danskerne.

På Storm P-museet på Frederiksberg opbevarer man tre tegninger, som relaterer til Johannes Jørgensen og til Frans af Assisi og altså på sæt og vis kobler disse to sammen og derved viser, at digteren ikke var ukendt for tegneren. Det drejer sig dels om et lille portræt af Jørgensen, dels om en tegning af en vagabond, som står og ser op på julestjernen, og på bagsiden heraf har tegneren klæbet Jørgensens salme "Imellem nattens stjerner" og dels om et billede af Frans, som kun kan tolkes som en illustration til "Solsangen", som Johannes Jørgensen vist som den første oversatte til dansk i sin bog om Frans af Assisi.

Storm P's elskelige engagement i Frans af Assisi kan vist ikke være mere folkelig i positiv forstand.

Centro Ecumenico Nordico

Det er kredsens nuværende formand, som leder gudstjeneste sammen med centrets leder p. Agostino. Han havde haft polio og sad derfor i kørestol. (Ca. 1978)

Mogens Ballin

En afgørende hændelse i Johannes Jørgensens liv hændte en dag i 1893, hvor han blev opsøgt i sit hjem på Frederiksberg af den unge jøde Mogens Ballin, som havde læst hans bog *Livets Træ*. Ballin var overbevist om, at han i bogen fornemmede den unge Johannes åndelige dilemma og søgen efter en højere mening. Johannes følte egentlig ikke umiddelbart sympati for Mogens, men det varede imidlertid ikke længe, inden et nærmere fortrolighedsforhold opstod mellem dem, som varede lige til Mogens' tidlige død i 1914.

Mogens Ballin var kort forinden konverteret fra jødedommen til katolicismen og havde som de fleste nyomvendte en stærk trang til det kontemplative liv – måske endda i et kloster. Som jøde var han naturligvis ikke blevet døbt, men ved sin dåb før optagelsen i den katolske kirke havde han valgt den hellige Frans' navn og agtede sig nu til Assisi, for at undersøge et evt. kald til klosterlivet.

Mogens foreslog sin ven, at de sammen skulle besøge den hellige Frans' by, for at Johannes kunne fornemme, hvordan den jævne italienske befolkning levede sit religiøse liv. Det var i 1894, hvor Johannes først så småt var ved at finde tilbage til sin barndoms religion, men stærkt tynget af spekulationer og samvittighedskvaler over det liv, han i de godt 10 år havde levet i det københavnske nihilistiske studenter- og kunstmiljø. Hans engagement i de sociale kredse havde imidlertid

også fremmet hans forståelse for livets alvorlige vilkår med fattigdom og sociale mangler.

Rejsen til Assisi

Mogens var taget i forvejen, og de havde aftalt at mødes i Assisi. Johannes tog turen ned gennem Tyskland og Østrig og betragtede denne sin første udlandsrejse som en dannelsesrejse med studier i europæisk kultur. I Rapallo i Norditalien besøgte han sin gudsfornægtende digterven Sophus Claussen, med hvem han førte drabelige diskussioner.

28. juli ankom han til Assisi og blev modtaget af Mogens Ballin og blev hurtigt introduceret i byens franciskanske atmosfære, som naturligvis var ham ganske fremmed. Men ved Mogens' hjælp og ikke mindst ved mødet med den hollandske franciskaner Felix Spée (kaldet padre Felice) blev han snart klar over, hvilken betydning Frans af Assisi havde ikke kun for den lokale befolkning og kirken her, men for kirkens kultur og menneskeforståelse overhovedet.

De tre – padre Felice, Mogens og han selv – besøgte de steder, hvor Frans havde levet og virket og ikke mindst besøgte i den lidt fjernere liggende landsby La

Rocca Sant' Angelo og dens fattige befolkning fik varig betydning for ham. Men mødet med jævn italiensk kristendomspraksis i al dens mangfoldighed kunne ikke undgå at få ham til at sammenligne den med de nedarvede traditioner hjemmefra, hvor familiens liv i den danske kirke havde dannet grunden for hans opdragelse. Hans 15 dagbøger fra tiden i Assisi og La Rocca viser de lange og filosofisk-religiøse diskussioner han førte med sig selv og de modstridende følelser, som greb ham; på den ene side minderne om det religiøse liv præget af stille alvor i barndomshjemmet og på den anden side den farverige mangfoldighed i alt, hvad mennesket foretog sig i hverdags- og helligdagslivet, som han mødte her. Den hellige Frans og kirkens helgeners betydning for befolkningen var et aspekt, som var helt fremmed for ham. Under sit ophold i Assisi får han ideen til en bog om sine religiøse overvejelser, som han betitler ”FRELSEREN”, men som så ofte før og siden bliver ideen i hans hoved.

Konversion

Hjemme i København fortsatte hans religiøse spekulationer, der i maj 1896 dog endte med hans optagelse i den katolske kirke.

I 1895 – altså året efter besøget i Assisi – udgav han *Rejsebogen*, som han allerede i Assisi havde gjort optegnelser til. Den indeholder en levende og rørende skildring af hans tre måneders ophold i byen med en tilbageskuende fornemmelse af,

hvor han var på vej hen end den, dagbøgerne afspejler. Denne bog viser, at hans vej ikke kun var en flugt fra hans tidligere liv men også en vej ind i franciskansk tankegang. Den hellige Frans havde sat sit mærke på ham. Det understreges yderligere ved, at han tilegnede en del af bogen ”*Til min Ven Mogens Ballin*” – en anden del til ”Reverendo patri Felici”.

Frans af Assisi

Herefter skete der også en ændring i hans kunstneriske virke. Den første bog han udgav efter konversionen, var den lille bog *Livsløgn og Livssandhed*, der ret hurtigt blev oversat til 7 sprog og vakte en del opmærksomhed. Men vi skal helt frem til 1903, før hans første egentlige franciskanske bog udkom – det var *Pilgrimsbogen* – der var beretningen om en rejse, han foretog gennem det franciskanske Toscana og Umbrien, og som i årene frem til 1930 udkom på 8 forskellige sprog. Bogen blev efterhånden hans mest læste og mest populære bog i hvert fald i Danmark.

Inspirationen til at skrive mere udførligt om den umbriske helgen havde dog meldt sig allerede under en rejse han foretog til Assisi i 1899, da han havde påbegyndt oversættelsen af nogle gamle legender om Frans til den bog, han gav titlen *Fiorretti* – ”småblomster fra den hellige Frans af Assisis urtegård”, som han kalder den, med forord kun i første udgaven af den norske digter Bjørnstjerne Bjørnson. Bogen udkom i 1902 og genudgivet i 1944.

Hvad var det ved Frans af Assisi, som betog Johannes Jørgensen så stærkt, at det var årsag til en ændring af hans liv? Spørgsmålet fordrer i virkeligheden så omfattende et svar, at det ikke kan rummes kort. Men den franciskanske spiritualitet og Frans' enkelhed i sin evangeliske fattigdom sammen med hans eget sociale sindelag og menneskesyn fandt rig samklang i den franciskanske fattigdom og menneskelighed. ”Blandt Bønder og Franciskanere”, som han formulerede det næsten som et mantra, viste hans krav til en naturlig enkelthed. Hos Frans så han en holistisk forståelse af altings sammenhæng udtrykt i en altomfattende kærlighed. Jørgensens naturforståelse fandt så at sige ved studiet af Frans fuld genklang. Her fandt han altets Gud.

At han i 1915 bosatte sig i Assisi var egentlig en tilfældighed. Efter i to år at have boet i Siena, ønskede han sig af forskellige grunde at slå sig ned i Paris, men ved påvirkning fra veninden, den franske kunstnerinde Andrée Carof, valgte han Assisi. Men det er en anden og meget lang historie.

Bogen om Frans

Johannes Jørgensens egentlige storværk om den hellige Frans blev ikke kun skel-sættende for ham som menneske og kunstner, men bragte også hans forfatternavn ud i hele verden, og på den måde var han direkte anledning til udbredelse af kendskabet til Frans. Bogen, der udkom i 1907, rummer bl.a. 60 tætskrevne henvisninger, kilder og noter, som dog ikke kom med i de mange senere udgaver, men som viser med hvilken forskningsmæssig grundighed Jørgensen gik til værks. Bogen blev altså ikke kun en traditionel helgenbiografi men et videnskabeligt værk, og uden at jeg kender til hvad verdenslitteraturen ellers rummer af skrifter om den hellige Frans, vover jeg den påstand, at hans bog må være – om ikke hovedværket – så dog en kilde dertil. Andenudgaven (på dansk) kom allerede i 1913 og er til dato udkommet i over 10 udgivelser.

Gennem årene er bogen oversat til 20 sprog – også til så eksotiske sprog som kinesisk, japansk og serbokroatisk - og så sent som i 1969 i en forkortet udgave på grønlandsk. Den seneste kom i 2016 på forlaget Visdomsbøgerne. Det vidner om den popularitet – i bedste betydning – både Frans og hans forfatter har nydt i Danmark. Dertil skal vi lægge *Pilgrimsbogen*, som senest kom i en ny udgave i 2019 på Katolsk Forlag.

Den hellige Frans og danskerne

Frans af Assisi var som en af kirkens mest navnkundige helgenskikkelser og